

## تأثیر شش هفته تمرینات اکستریک همسترینگ بر توانایی کنترل پوسچر و عملکرد حس عمقی مفصل زانو در فوتبالیست‌های نوجوان

### چکیده

دریافت: ۱۳۹۶/۷/۵ پذیرش: ۱۳۹۶/۹/۲۹

**هدف:** بازیکنان فوتبال نسبت به بقیه ورزشکاران بیشتر در معرض آسیب‌های اندام تحتانی قرار می‌گیرند؛ از طرفی آن‌ها برای رسیدن به عملکرد مطلوب به سطح بالایی از هماهنگی، کنترل پوسچر، قدرت و دامنه حرکتی نیاز دارند. بنابراین، هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر شش هفته تمرینات اکستریک همسترینگ بر توانایی کنترل پوسچر و حس عمقی مفصل زانو در فوتبالیست‌های نوجوان بود.

**روش‌ها:** در این مطالعه نیمه‌تجربی ۳۰ مرد فوتبالیست نوجوان که در آزمون‌های غربالگری عملکردی نمره زیر ۱۴ کسب کردند انتخاب و به‌طور مساوی به دو گروه همسان تقسیم شدند. قبل و بعد از تمرینات، متغیرهای حس عمقی مفصل زانو و دامنه حرکت فلکشن مفصل ران به‌وسیله گونیامتر و توانایی کنترل پوسچر دینامیک، به‌وسیله تست ۷ مورد اندازه‌گیری قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از آزمون آماری تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شدند.

**یافته‌ها:** بر اساس نتایج، در پیش‌آزمون، اختلاف معناداری در عملکرد حس عمقی زانو، کنترل پوسچر دینامیک و دامنه فلکشن ران بین دو گروه تجربی و کنترل وجود نداشت ( $p > 0.05$ ). در پس‌آزمون، بین دو گروه کنترل و تجربی تفاوت معناداری در عملکرد حس عمقی مفصل زانو در حالت فعال، وجود نداشت ( $p > 0.05$ )، اما عملکرد حس عمقی مفصل زانو در حالت غیرفعال ( $p = 0.014$ )، کنترل پوسچر دینامیک ( $p = 0.001$ ) و دامنه فلکشن ران ( $p = 0.003$ )، در گروه تجربی به‌طور معنی‌داری بهبود یافت.

**نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج، تمرینات اکستریک همسترینگ می‌تواند موجب بهبود عملکرد حس عمقی زانو، کنترل پوسچر و دامنه حرکت مفصل ران در فوتبالیست‌ها شود، لذا جهت تقویت عملکرد ورزشی و پیشگیری از وقوع آسیب‌های ورزشی، می‌توان چنین تمریناتی را در برنامه‌های تمرینی این ورزشکاران گنجانده.

**کلید واژگان:** تمرینات اکستریک، توانایی کنترل پوسچر، عملکرد حس عمقی، فوتبال

آزیتا محمدی<sup>۱</sup>، امیر لطافت‌کار<sup>۲</sup>، سیدحسین حسینی<sup>۳\*</sup>، صفورا حشمتی<sup>۴</sup>

۱. گروه تربیت‌بدنی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.
۲. گروه آسیب‌شناسی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه خوارزمی، کرج، ایران.
۳. گروه تربیت‌بدنی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، گیلان، ایران.
۴. گروه آسیب‌شناسی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، گیلان، ایران.

\* نویسنده مسئول: گروه تربیت‌بدنی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، گیلان، ایران.

تلفن: ۰۹۱۹۹۱۹۶۲۷۵

E-mail: hoseini.papers@gmail.com

### مقدمه

می‌شوند، تلاش‌های گسترده‌ای به‌منظور افزایش آگاهی و پیشگیری و کاهش آسیب‌ها و خسارت‌های ناشی از آن صورت گرفته است (۱). آسیب لیگامنت صلیبی قدامی (ACL) و استرین عضلات همسترینگ از شایع‌ترین آسیب‌های اندام تحتانی در فوتبالیست‌ها می‌باشد. این آسیب‌ها موجب از دست دادن زمان زیادی از مسابقه و فعالیت ورزشی می‌شوند (۲). لیگامان صلیبی قدامی از مهم‌ترین لیگامان‌های مفصل زانو است که در ورزش‌های برخوردی مثل فوتبال بیشتر مستعد آسیب است.

فوتبال یکی از محبوب‌ترین رشته‌های ورزشی در ایران و جهان است به‌طوری‌که بیش از چهار درصد از کل جمعیت کره زمین در سرتاسر جهان فوتبال بازی می‌کنند (۱). متأسفانه افزایش تعداد آسیب‌ها و دیگر مشکلات و عواقب مرتبط با سلامت در این رشته ورزشی، نگران‌کننده است. اگرچه آسیب‌ها بخش اجتناب‌ناپذیر فعالیت‌های ورزشی محسوب

باشد (۱۴). کنترل پوسچر نیز نقش بسزایی در پیشگیری از آسیب دارد (۱۵). هرگونه تغییر در انعطاف‌پذیری عضلانی و دامنه حرکتی مفصل می‌تواند مستقیماً عملکرد دیگر بخش‌های زنجیره کینتیکی مفاصل را تحت تأثیر قرار دهد. کاهش دامنه حرکت مفصل می‌تواند منجر به تغییر مکانیک و ناتوانی مفصل شود (۱۶). محققان مختلف، با بررسی تأثیر برنامه‌های عصبی عضلانی، تعادلی، و برنامه گرم کردن ۱۱+ فیفا (The FIFA "۱۱" Warm Up Program)، بر روی دانشجویان و فوتبالیست‌ها به این نتیجه رسیدند که این تمرینات باعث کاهش خطای مطلق و افزایش حس عمقی مفاصل شده و در نتیجه باعث پیشگیری از آسیب می‌شوند (۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰). Witvrouw و همکاران در مطالعه‌ای روی فوتبالیست‌های نخبه نشان دادند که انعطاف‌پذیری کمتر از ۹۰ درجه در بالا آوردن مستقیم پا همبستگی معناداری با آسیب‌پذیرترین همسترینگ دارد (۲۱). McCall و همکاران استراتژی‌های پیشگیری از آسیب در جام جهانی ۲۰۱۴ فوتبال را مورد بررسی قرار داده و نشان دادند مهم‌ترین تمرینات پیشگیری از آسیب شامل انعطاف‌پذیری، ثبات مرکزی، تعادل و تمرینات اکستریک می‌باشند (۲۲).

همان‌گونه که مطالعات پیشین نشان داده بازیکنان فوتبال نسبت به بقیه ورزشکاران بیشتر در معرض آسیب‌های اندام تحتانی قرار می‌گیرند؛ از طرفی بازیکنان فوتبال برای رسیدن به عملکرد مطلوب به سطح بالایی از هماهنگی، کنترل پوسچر، قدرت و دامنه حرکتی نیاز دارند (۱۷) لذا هدف از تحقیق حاضر تأثیر شش هفته تمرینات اکستریک همسترینگ بر توانایی کنترل پوسچر و عملکرد حس عمقی مفصل زانو در فوتبالیست‌های نوجوان بود

## روش شناسی

در این پژوهش نیمه تجربی، ابتدا به‌صورت هدفمند از میان فوتبالیست‌های نوجوان شهر تهران ۳۰ نفر را که ضمن دارا بودن معیارهای ورود به پژوهش، در اجرای آزمون‌های غربالگری عملکردی (FMS)، نمره زیر ۱۴ کسب کردند، به‌عنوان افراد در معرض خطر آسیب انتخاب و سپس به‌صورت تصادفی به دو گروه مساوی تجربی (گروهی که به مدت شش هفته تمرینات اکستریک همسترینگ را انجام دادند) و کنترل تقسیم شدند. لازم به توضیح است که آزمون FMS از ۷ آزمون شامل اسکات دیپ، گام‌برداری از روی مانع، لانچ، تحرک شانه، بالا بردن مستقیم پا به‌صورت فعال، شنای پایداری تنه و پایداری چرخشی

بازگشت به میادین ورزشی بعد از پارگی لیگامان صلیبی قدامی نیاز به توان‌بخشی گسترده و وسیعی دارد (۳). پارگی لیگامان صلیبی قدامی علاوه بر بی‌ثباتی قدامی زانو ممکن است با مشکلاتی همچون نقص در گیرنده‌های عصبی و حس عمقی همراه شود (۴). آسیب مهم و شایع دیگر در اندام تحتانی، استرین عضلات همسترینگ است. این آسیب در ورزش‌هایی که نیازمند تلاش حداکثر برای افزایش سرعت و شتاب هستند شایع است. استرین عضله همسترینگ در فوتبال شایع‌ترین آسیب مرتبط با ورزشکار در سراسر جهان گزارش شده است (۵). عضلات اسکلتی دارای یک طول بهینه برای تولید تنش بیشینه می‌باشند. آسیب‌پذیرترین عضله وقتی اتفاق می‌افتد که عضلات فعال شده بیشتر از طول بهینه طولی می‌شوند (۶). عضلات همسترینگ به‌طور فعالی حین فلکشن مفصل ران و اکستنشن مفصل زانو طولی می‌شوند که این اعمال در حین فاز نوسان دویدن به‌صورت هم‌زمان اتفاق می‌افتد. با اینکه مطالعات زیادی روی ریسک فاکتورهای استرین همسترینگ تمرکز داشتند، شواهد اندکی برای شناسایی این ریسک فاکتورها با تأکید بر کاهش آسیب مجدد استرین همسترینگ وجود دارد (۷). تمرینات بهبود تعادل، باعث درگیر شدن سیستم حس عمقی می‌شود؛ ضعف تعادل ورزشکاران به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد آسیب‌های ورزشی به حساب می‌آید. یکی از متغیرهای مهم بالینی که پزشکان تیم‌های ورزشی برای بازگرداندن ورزشکاران آسیب‌دیده به میادین ورزشی در نظر می‌گیرند، ارزیابی میزان تعادل و کنترل پوسچر و حس عمقی آنان می‌باشد (۸). بازیکنان ورزش‌هایی مانند فوتبال برای رسیدن به عملکرد مطلوب به سطح بالایی از هماهنگی، کنترل پوسچر، قدرت و انعطاف‌پذیری نیاز دارند (۹). فعالیت‌های حرکتی و ورزشی منظم نه تنها باعث تقویت مکانیکی عضلانی می‌گردد، بلکه در تقویت حس عمقی مفصل نیز مؤثر می‌باشد (۱۰). بدیهی است در صورتی که طول بهینه عضله با تمرین افزایش یابد، آسیب‌های همسترینگ متعاقب آن می‌تواند کاهش یابد. اگر طول بهینه عضله از طریق تمرین افزایش یابد، عضله می‌تواند در دامنه حرکت بیشتر پایدار بماند (۱۱). در حال حاضر تقویت اکستریک رایج‌ترین رویکرد تمرینی پذیرفته شده برای درمان عارضه تندینوپاتی می‌باشد (۱۲). Hoch و همکاران در پژوهشی نشان داده‌اند که دامنه‌ی حرکتی دو مفصل زانو و ران در صفحه‌ی ساجیتال همبستگی بالایی با فاصله‌ی دستیابی در جهات قدامی، خلفی-داخلی و خلفی-خارجی دارد (۱۳). یک مفصل، تنها زمانی می‌تواند خود را از نیروهای غیرطبیعی حفظ کند که دارای قدرت کافی و توازن در حرکت

را انجام می‌داد و به حالت طبیعی روی هر دو پا برمی‌گشت (شکل ۱). فاصله محل تماس تا مرکز، فاصله دستیابی بود. هر آزمودنی هر کدام از جهات را سه بار به صورت دایره‌ای انجام می‌داد و در نهایت میانگین آن‌ها محاسبه و بر طول اندام تحتانی (از خار خاصره قدامی فوقانی تا قوزک داخلی) بر حسب سانتیمتر تقسیم و در ۱۰۰ ضرب شد تا فاصله دستیابی برحسب اندازه طول پا نرمالایز شود. لازم به ذکر است ارزیابی روی اندام برتر انجام شد (۲۳).

برای ارزیابی دامنه حرکتی مفصل ران از آزمودنی خواسته می‌شد که روی میز به پشت دراز بکشد، ران و زانوی غیرآزمون در وضعیت اکستنشن قرار می‌گرفت، لگن در وضعیت خنثی بود و از آزمودنی خواسته شد به صورت فعال فلکشن ران را انجام دهد. تنه و لگن در طول اندازه‌گیری ثابت ماند. مرکز گونیامتر روی تروکانتر بزرگتر ران، بازوی ثابت گونیامتر روی خط میانی بخش خارجی لگن و بازوی متحرک روی خط میانی بخش خارجی ران هم‌راستای خطی که تروکانتر بزرگتر را به اپی‌کوندیل خارجی ران وصل می‌کند، قرار گرفت. اندازه‌ها سه بار ثبت شد و میانگین آن‌ها به عنوان دامنه حرکت مفصل ران منظور گردید. در این پژوهش از پروتکل تمرینی Brughelli و همکاران استفاده شد (۲۴). در هر جلسه از برنامه تمرینی، چهار تمرین، مطابق با برنامه تمرینات اکستریک تجویز شد که اجرای آن‌ها در مجموع ۲۰ تا ۳۵ دقیقه به طول انجامید. برنامه تمرینی شامل تمرینات بریتزل، گام برداری با چرخش تنه، پلانک با خم کردن پا، اسکات کنترل شده کنار دیوار، فرود اکستریک از جعبه، فرود لانچ از جعبه، فرود لانچ همراه با وزنه، کشش حوله (با تغییر پاها)، گام برداری به جلو در مقابل مقاومت (با تغییر پاها) و تمرین نوردیک، می‌باشند (۲۴). زمان استراحت بین هر ست و بین هر تمرین به نسبت ۱:۱ در نظر گرفته شد. همچنین تلاش شد حجم و شدت تمرینات متناسب با سن آزمودنی‌ها تعدیل شود.

در بخش آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد برای توصیف داده‌ها استفاده شد. با استفاده از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف نرمال بودن توزیع داده‌ها بررسی شد و از آزمون تحلیل کوواریانس برای بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده شد. همه محاسبات آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS. نسخه ۲۱ انجام شد.

## نتایج

در جدول ۱، ویژگی‌های دموگرافیک آزمودنی‌ها ارائه شد که حاکی از

تشکیل شده است که در پژوهش حاضر به منظور ویژه سازی آزمون‌های غربالگری عملکردی، نمره مربوط به آزمون تحرک شانه در نمره کل لحاظ نشد. پس از پر کردن فرم‌های رضایت‌نامه و اطلاعات فردی، آزمودنی‌ها به طور کامل با فرایند انجام آزمون‌ها و تمرینات آشنا و سپس شاخص‌های دموگرافیک آزمودنی‌ها شامل قد، وزن، شاخص توده بدن و غیره ثبت شد. قبل و بعد از اعمال مداخله یا انجام تمرینات، حس عمقی مفصل زانو در حالت فعال و غیرفعال و دامنه حرکت فلکشن مفصل ران در آزمودنی‌ها مورد ارزیابی قرار گرفت. برای ارزیابی عملکرد حس عمقی مفصل زانو و دامنه حرکت مفصل ران از گونیامتر استفاده شد. برای ارزیابی عملکرد حس عمقی مفصل زانو، فرد روی یک میز قرار می‌گرفت به گونه‌ای که ران موازی سطح زمین و زانو در وضعیت ۹۰ درجه فلکشن آویزان باشد (شکل ۱). پای فرد با چشمان بسته به وضعیت ۴۵ درجه فلکشن برده می‌شد و برای به خاطر سپردن زاویه مذکور فرد ۵ ثانیه تمرکز می‌کرد. سپس باید در دو حالت فعال و غیرفعال و با چشمان بسته زاویه ۴۵ درجه را بازسازی می‌کرد که هر کدام از این کوشش‌ها سه بار انجام گردید و میانگین خطای حاصل از سه کوشش به عنوان خطای حس عمقی مفصل زانوی فرد ثبت شد (۴).

برای ارزیابی کنترل پوسچر دینامیک، از آزمون تعادلی Y استفاده شد. در این آزمون سه جهت به صورت Y و با زوایای ۱۳۵، ۱۳۵ و ۹۰ درجه نسبت به هم قرار داده شد. پای برتر آزمودنی تعیین شد تا اگر پای راست برتر بود آزمون خلاف جهت عقربه‌های ساعت و در صورت برتر بودن پای چپ آزمون در جهت عقربه‌های ساعت انجام شود. برای اجرای این آزمون، آزمودنی روی یک پا در مرکز قرار گرفت و با پای دیگر تاجایی که خطا نکند (پا از مرکز دستگاه حرکت نکند، روی پای که عمل دستیابی را انجام می‌دهد تکیه نکند یا شخص نیفتد) عمل دستیابی



شکل ۱. روش اجرای آزمون تعادلی Y و ارزیابی عملکرد حس عمقی زانو

جدول ۱.

میانگین و انحراف استاندارد ویژگی‌های دموگرافیک آزمودنی‌ها

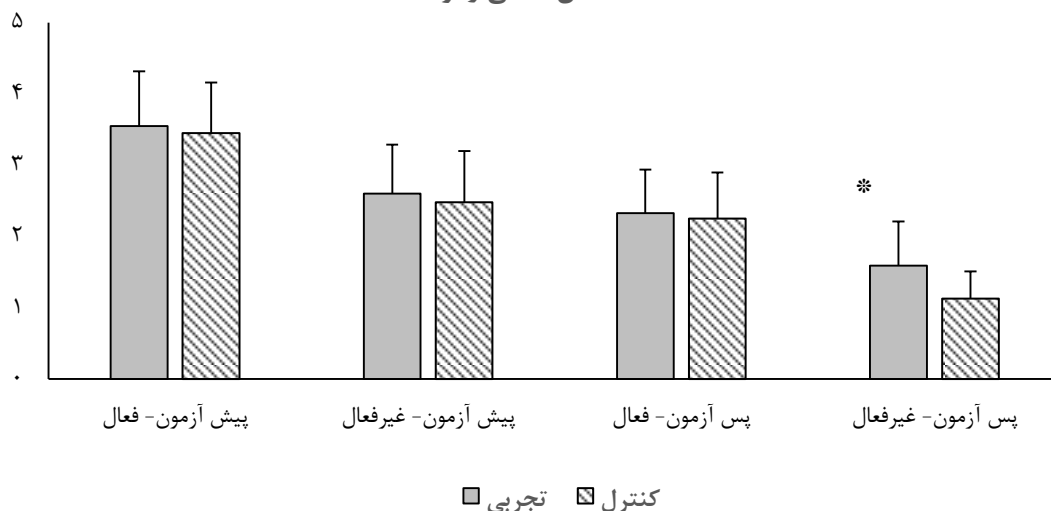
گروه	تعداد	سن (سال)	قد (سانتی‌متر)	جرم (کیلوگرم)
تجربی	۱۵	۱۱/۲۰ ± ۱/۴۷	۱۴۵/۳۳ ± ۶/۲۲	۴۲/۲۷ ± ۸/۸۴
کنترل	۱۵	۱۱/۴۷ ± ۱/۰۶	۱۴۷/۸۰ ± ۹/۴۴	۴۰/۴۷ ± ۵/۵۷
سطح معنی‌داری		۰/۰۸۳	۰/۱۲	۰/۱۴

جدول ۲.

مقایسه متغیرها در مرحله پیش‌آزمون

متغیر	گروه کنترل	گروه تجربی	سطح معنی‌داری
عملکرد حس عمقی زانو در حالت فعال (درجه)	۳/۴۵ ± ۰/۷۶	۳/۵۵ ± ۱/۰۶	۰/۱۷۴
عملکرد حس عمقی زانو در حالت غیرفعال (درجه)	۲/۴۸ ± ۰/۹۹	۲/۶ ± ۱/۱۸	۰/۲۰۶
کنترل پوسچر دینامیک (درصد طول پا)	۷۲/۱۰ ± ۵/۵۴	۷۴/۳۰ ± ۶/۵۷	۰/۲۷۷
دامنه فلکشن ران (درجه)	۶۵/۱۰ ± ۹	۶۴/۶۰ ± ۸/۱۰	۰/۱۶۹

## حس عمقی زانو



شکل ۲. مقایسه عملکرد حس عمقی مفصل زانو بین دو گروه.

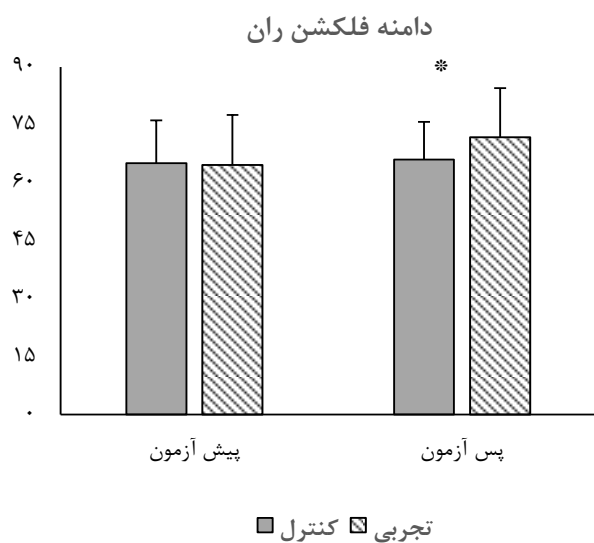
\* تفاوت معنی‌دار بین دو گروه در سطح  $P < 0.05$ .

را نشان نداد ( $p > 0.05$ )؛ همچنین در پس‌آزمون نیز بین دو گروه کنترل و تجربی در عملکرد حس عمقی حالت فعال زانو اختلاف معنی‌داری وجود نداشت ( $p > 0.05$ )، اما در حالت غیرفعال در گروه تجربی نسبت به گروه کنترل بهبود معنی‌داری را نشان داد ( $p = 0.014$ ). به عبارتی ۶ هفته تمرینات اکستریک همسترینگ، عملکرد حس عمقی حالت غیرفعال زانو را به‌طور معنی‌داری بهبود داده است.

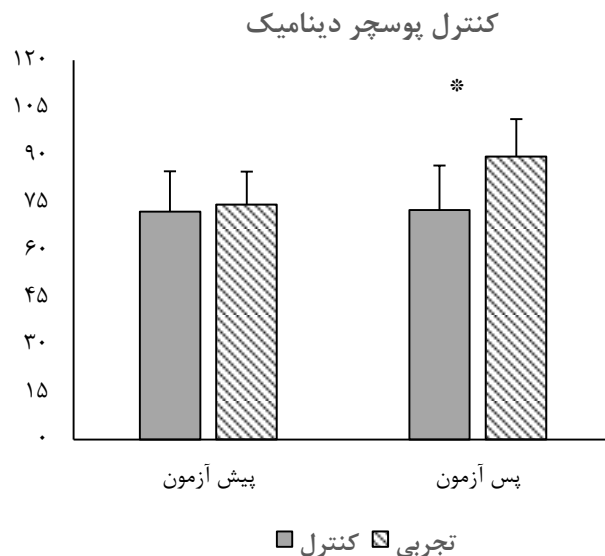
بر اساس نتایج شکل ۲، تمرینات اکستریک همسترینگ، کنترل پوسچر دینامیک افراد را به‌طور معنی‌داری بهبود بخشیده است ( $p = 0.000$ ). همچنین، مطابق نتایج شکل ۳، دامنه حرکتی فلکشن مفصل ران در گروه تجربی به‌طور معنی‌داری افزایش نشان داده است، به عبارتی ۶ هفته

همسان بودن گروه‌های تجربی و کنترل می‌باشد. مطابق نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنوف، توزیع داده‌ها نرمال بود ( $P > 0.05$ ). مقادیر میانگین متغیرها در مرحله پیش‌آزمون در جدول ۲ مقایسه شده است. مطابق این جدول، تفاوت معنی‌داری در عملکرد حس عمقی زانو، کنترل پوسچر دینامیک و دامنه فلکشن ران بین دو گروه وجود نداشت ( $P > 0.05$ ).

نتایج آزمون تحلیل کوواریانس برای بررسی اثر متغیر مستقل بر متغیرهای وابسته در پس‌آزمون، در شکل‌های ۲ تا ۴ نشان داده شده است. بر اساس نتایج شکل ۱، در پیش‌آزمون، عملکرد حس عمقی مفصل زانو در حالت فعال و غیرفعال بین دو گروه کنترل و تجربی اختلافات معناداری



شکل ۴. مقایسه دامنه حرکتی فلکشن ران بین دو گروه. \* تفاوت معنی‌دار بین دو گروه در سطح  $P < 0.05$ .



شکل ۳. مقایسه کنترل پوسچر دینامیک بین دو گروه. \* تفاوت معنی‌دار بین دو گروه در سطح  $P < 0.05$ .

عصبی عضلانی که متمرکز بر ارتقای کنترل پوسچر و قدرت عضلات اطراف ران بودند، در بازیکنان فوتبال زن گزارش کردند (۲۶). Zarei و همکاران در پژوهشی نشان دادند که برنامه گرم کردن فیفا +۱۱ می‌تواند موجب افزایش توانایی کنترل پوسچر دینامیک بازیکنان نوجوان فوتبال شود (۲۷). از سوی دیگر، Hrysomallis نیز بیان می‌کند که افزایش قدرت عضلات اندام تحتانی می‌تواند سبب افزایش کنترل پوسچر دینامیک ورزشکاران شود. همچنین، افزایش تدریجی در شدت و سختی تمرینات و افزایش تعداد تکرارها می‌تواند در بهبود کنترل عضلانی و بهبود کنترل پوسچر مؤثر باشد. افزایش تدریجی شدت تمرین می‌تواند در ارتقاء حفظ ثبات در هنگام اجرای آزمون عملکردی ریش نقش مؤثری داشته باشد (۲۸). باین‌حال، برخلاف نتایج پژوهش حاضر، Thorpe و Ebersole اظهار داشته‌اند که بهبود در مقادیر ریش در جهت‌های خلفی خارجی و خلفی داخلی آزمون تعادلی ۱۲ احتمالاً ناشی از بهبود در کنترل عضلانی و تعادل پویا است و کمتر مرتبط با قدرت اندام تحتانی است (۲۹). Sato و Mokha نیز در بررسی اثر شش هفته تمرینات تقویت ثبات مرکزی بر نتایج آزمون ستاره، افزایش معنی‌داری گزارش نکردند (۳۰). با وجود این، چندین تفاوت میان مطالعه Sato و Mokha و مطالعه حاضر وجود دارد. از جمله، پروتکل تمرینی، سن آزمودنی‌ها، رشته ورزشی آن‌ها و همچنین آزمون سنجش کنترل پوسچر، بین این دو مطالعه متفاوت است. از جمله دلایل در بهبود کنترل پوسچر ناشی از تمرینات اکستنریک

تمرینات اکستنریک همسترینگ، سبب افزایش معنی‌دار دامنه فلکشن مفصل ران شده است ( $p = 0.003$ ).

## بحث

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی تأثیر شش هفته تمرینات اکستنریک همسترینگ بر عملکرد حس عمقی مفصل زانو، کنترل پوسچر دینامیک و دامنه حرکتی فلکشن مفصل ران فوتبالیست‌های نوجوان بود. نتایج نشان داد که شش هفته تمرینات اکستنریک همسترینگ، سبب بهبود معنی‌دار عملکرد حس عمقی مفصل زانو، کنترل پوسچر دینامیک و دامنه حرکتی فلکشن مفصل ران در گروه تجربی می‌شود. به نظر می‌رسد تمرینات اکستنریک همسترینگ می‌تواند با بهبود حس عمقی و کنترل پوسچر دینامیک، سبب ارتقاء توانایی عملکردی ورزشکاران شود. زیرا پروتکل تمرینی Brughelli و همکاران که در تحقیق حاضر بکار رفت، شامل انواع مختلفی از تمرینات تقویت ثبات مرکزی، کنترل پوسچر، حس عمقی و تمرینات پرشی است (۲۴).

هم‌راستا با یافته‌های پژوهش حاضر در شاخص بهبود کنترل پوسچر، Leavey و همکاران دریافتند شش هفته تمرینات حس عمقی، تمرینات تقویت سرینی میانی یا ترکیبی از این تمرینات باعث بهبود کنترل پوسچر در همه جهات تست تعادلی ستاره در افراد سالم می‌شود (۲۵). Filipa و همکاران نیز بهبود اجرا در آزمون ستاره را پس از هشت هفته تمرینات

حرکتی و قدرت عضلانی گروه تجربی پس از هشت هفته تمرین نشان دادند (۳۴). باین وجود، Farhangian در پژوهشی روی کشتی‌گیران زنده نشان دادند که تمرینات تعادلی روی تخته تعادل، سبب تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر میزان انعطاف‌پذیری نشد. از دلایل ناهم‌خوانی نتایج این پژوهش با مطالعه ما می‌توان به به‌کارگیری آزمودنی‌های کشتی‌گیر یا روش‌شناسی و پروتکل تمرینی متفاوت این پژوهش‌ها اشاره کرد (۳۵). بی‌تعادلی قدرت، محدودیت دامنه حرکتی مفصل و خستگی از ریسک فاکتورهای آسیب‌ناپذیر استرینگ می‌باشند. تمرینات اکستریک، تمرینات انعطاف‌پذیری و شیوه‌های اصلاح بی‌تعادلی قدرت، از استراتژی‌های تمرینی کنترل این ریسک فاکتورها معرفی شده‌اند. پیشنهاد شده است که دامنه حرکتی مطلوب ممکن است خطر آسیب‌ناپذیر را به واسطه توانایی بالاتر مؤلفه‌های غیرفعال واحد تاندونی-عضلانی برای جذب انرژی و در نتیجه کامپلینس بیشتر کاهش دهد (۳۶). برخی مطالعات گزارش کردند که بین دامنه حرکتی مفصل ران و آسیب‌ناپذیر استرینگ ارتباط وجود دارد (۳۷). یک مطالعه روی فوتبالیست‌های نخبه نشان داده است که انعطاف‌پذیری کمتر از ۹۰ درجه در بالا آوردن مستقیم پا همبستگی معناداری با آسیب‌ناپذیر استرینگ دارد (۲۱). برخی مطالعات نیز کاهش انعطاف‌پذیری همستریک را یک ریسک فاکتور مستقل در آسیب‌ناپذیر استرینگ در فوتبالیست‌های نخبه گزارش کرده‌اند (۳۷). کاهش انعطاف‌پذیری عضلات همستریک ممکن است با درد کمر، تندی‌پاتی کشکک، آسیب‌ناپذیر استرینگ، سندرم درد پاتلافلورال و ناتوانی مفصل ساکروایلیاک مرتبط باشد (۳۸). عوامل مختلفی از قبیل خصوصیات ویسکوالاستیک عضله، آستانه کشش و نورودینامیک می‌توانند در انعطاف‌پذیری عضلات همستریک دخیل باشند (۳۹).

در شاخص بهبود حس عمقی در حالت غیرفعال، یافته‌های این مطالعه با نتایج Sadeghi Dehcheshmeh و همکاران (۱۷)، Eils و همکاران (۴۰)، Shirazi و همکاران (۱۸)، Eftekhari و همکاران (۴۱) هم‌خوانی داشت اما با نتایج پژوهش Roberts و همکاران (۴۲) هم‌خوانی نداشت.

Sadeghi Dehcheshmeh و همکاران تأثیر هشت هفته تمرین عصبی عضلانی بر حس عمقی مفصل مچ پای بازیکنان مرد فوتبال را بررسی کرده و نشان دادند که تمرینات عصبی عضلانی می‌تواند حس عمقی را در مردان فوتبالیست بهبود بخشد و می‌تواند در کنار برنامه‌های تمرینی دیگر از آن استفاده کرد (۱۷) Eils و همکاران نیز نشان دادند که تمرینات چندمرحله‌ای حس عمقی در بسکتبالیست‌ها باعث کاهش آسیب و

همستریک، تسهیل و هم‌زمان‌سازی واحدهای حرکتی تند انقباض و بزرگ، تحریک دوک‌های عضلانی، کاهش اثر خود‌مهاری اندام‌های وتری گلژی و هم‌چنین افزایش در هماهنگی عضلات درگیر در فعالیت‌های هم‌انقباضی بیان شده است (۳۱). با تحریک دوک‌های عضلانی، انقباض عضلانی باعث افزایش فعالیت اعصاب و ابران‌گامای موجود در دوک‌ها می‌شود و افزایش این حساسیت در دوک‌ها حس وضعیت مفصل را بهبود می‌بخشد که در کنترل مفصل تأثیر بسزایی دارد (۳۲). یکی دیگر از دلایل احتمالی بهبود کنترل پوسچر در نتیجه تمرینات عملکردی در این مطالعه را می‌توان به افزایش قدرت حس عمقی و کنترل عصبی عضلانی اندام تحتانی پس از شرکت در پروتکل تمرینی بروگلی نسبت داد. قدرت عامل کمکی مهمی در حفظ کنترل پوسچر بازیکن می‌باشد، لذا با توجه به نقشی که تمرینات اکستریک همستریک در افزایش قدرت عضلانی افراد دارد می‌تواند موجبات بهبودی کنترل پوسچر بازیکنان فوتبال را فراهم آورد. تمرینات قدرتی مانند اسکات و لانچ می‌توانند به بهبود قدرت عضلات اطراف مفاصل ران، زانو و مچ پا کمک کنند.

در شاخص بهبود دامنه حرکتی فلکشن ران، یافته‌های این مطالعه با نتایج McCall و همکاران (۲۲)، Yoosefzadeh و همکاران (۳۳) و khosravi kaviz و همکاران (۳۴) هم‌خوانی داشت و با نتایج مطالعه Farhangian (۳۵) هم‌خوانی نداشت. McCall و همکاران استراتژی‌های پیشگیری از آسیب در جام جهانی ۲۰۱۴ فوتبال را مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها دریافتند که مهم‌ترین ریسک فاکتورهای داخلی شامل: آسیب قبلی، تراکم خستگی، بی‌تعادلی عضلانی آگونیست و آنتاگونیست‌ها و مهم‌ترین ریسک فاکتورهای خارجی کاهش مدت زمان ریکاوری و بارگیری تمرین قبلی بود. متداول‌ترین آزمون‌ها برای ارزیابی ریسک فاکتورها، آزمون‌های انعطاف‌پذیری، ثبات مرکزی، آمادگی جسمانی، تحرک‌پذیری مفصل، تعادل و قدرت و مهم‌ترین تمرینات پیشگیری از آسیب شامل تمرینات انعطاف‌پذیری، ثبات مرکزی، تعادل و تمرینات اکستریک بودند (۲۲). Yoosefzadeh و همکاران تأثیر کوتاه‌مدت و ماندگاری تکنیک‌های کشش ایستا، پویا و تسهیل عصبی عضلانی بر انعطاف‌پذیری عضلات همستریک را مقایسه کردند و نشان دادند که کشش PNF و ایستا انعطاف‌پذیری همستریک را بهبود داده و اثر آن تا ۴۸ ساعت ماندگار است (۳۳). khosravi kaviz و همکاران تأثیر هشت هفته تمرین با تخته تعادل بر متغیرهای عصبی عضلانی مچ پای دختران کاراته‌کار را بررسی کردند و بهبود معناداری را در حس عمقی، دامنه

حالت فعال بود، به عبارتی خطای حس عمقی در حالت غیر فعال کمتر از حالت فعال بود. با توجه به اینکه عضلات بیش از یک نوع اعصاب آوران دارند که حساسیت آن‌ها در برابر انواع کشش متفاوت است، اندام‌های گلژی در میانه دامنه حرکتی در حالت استراحت قرار دارند، و دوک‌های عضلانی در انتهای حرکت دارای حساسیت بالا در کشش غیر فعال عضله می‌باشند و این حساسیت با افزایش سرعت حرکت بیشتر می‌شود، در نتیجه، تفاوت در میزان خطای حس عمقی در دو حالت فعال و غیر فعال قابل توجه است. حس عمقی بیشتر به گیرنده‌های موجود در عضلات و مفصل وابسته است، به‌ویژه در حین انجام حرکات فعال، نقش گیرنده‌های عضلانی مهم‌تر خواهد بود. هنگام کشیده شدن عضلات در سیکل‌های حرکتی، نرخ تحریک دوک‌های عضلانی بیشتر از حالتی است که عضلات در طول خود کوتاه شوند. طی انقباض عضلات هم‌زمان اعصاب گاما باعث افزایش صعودی دوک‌های عضلانی می‌شود (۴۳)، از طرفی افزایش طول عضله حین عمل اکستریک تحریک بیشتر آوران‌های Ia و افزایش نرخ تحریک واحدهای حرکتی را در پی دارد که این عوامل موجب افزایش دقت حس عمقی می‌شود (۴۳).

## نتیجه‌گیری نهایی

به‌طور کلی یافته‌های پژوهش حاضر مؤید افزایش کنترل پوسچر، حس عمقی و دامنه حرکتی فلکشن ران پسران نوجوان فوتبالیست با شرکت در تمرینات اکستریک همسترینگ بود. با توجه به نقشی که این متغیرها در تقویت عملکرد ورزشی و پیشگیری از وقوع آسیب‌های ورزشی در ورزشکاران به‌خصوص فوتبالیست‌ها دارند مربیان و مسئولان می‌توانند از این شیوه تمرینی در برنامه تمرینی یا توان‌بخشی ورزشکاران بهره ببرند و خطر وقوع آسیب‌های ورزشی را به‌خصوص در ناحیه اندام تحتانی - به‌عنوان تکیه‌گاه بدن و در عین حال شایع‌ترین ناحیه آسیب در ورزشکاران رشته فوتبال کاهش دهند.

افزایش حس عمقی مفصل مچ پا می‌شود (۴۰). Shirazi و همکاران اثر ورزش‌های تعادلی را بر حس عمقی مفاصل زانو و مچ پا و تعادل ایستا در دانشجویان دختر سالم بررسی کردند و نشان دادند که ورزش‌های تعادلی می‌توانند سبب بهبود تعادل ایستا و حس عمقی در مفاصل زانو و مچ پا گردند (۱۸). Eftekhari و همکاران تأثیر هشت هفته تمرینات قدرتی و پلائیومتریک بر حس موقعیت مفصل زانو را بررسی کردند و نشان دادند که تمرینات قدرتی صرفاً در زاویه ابتدایی فلکشن زانو منجر به پیشرفت حس موقعیت مفصل در حالت غیر فعال می‌شود، در حالی که تأثیر معناداری در حالت فعال مشاهده نگردید. تمرینات پلائیومتریک در زاویه ابتدایی فلکشن زانو منجر به پیشرفت حس موقعیت فعال و نیز در زوایای ابتدایی و انتهایی فلکشن زانو باعث بهبود حس موقعیت غیر فعال مفصل شد. در مقایسه دو پروتکل تمرینی، گروه تمرینات پلائیومتریک در زاویه انتهایی فلکشن زانو (حالت غیر فعال) پیشرفت معنادار و قابل توجهی نشان داد. بنابراین ترکیب این تمرینات در باز توانی اندام تحتانی می‌تواند به پیشرفت حس عمقی و کنترل عصبی عضلانی از طریق سازگاری‌های محیطی یا مرکزی کمک کند (۴۱). Roberts و همکاران تأثیر یک دوره کوتاه مدت دوچرخه‌سواری را بر حس عمقی مفصل زانوی افراد جوان سالم بررسی کرده و کاهش دقت درک حس عمقی زانو را نشان دادند (۴۲). از جمله دلایل عدم هم‌خوانی این پژوهش با مطالعه ما می‌توان به تفاوت در پروتکل‌های تمرینی مورد استفاده، خستگی ناشی از پروتکل‌ها و آزمودنی‌های این پژوهش‌ها اشاره کرد.

در تبیین یافته‌های تحقیق باید گفت چندین گیرنده برای دریافت اطلاعات مربوط به حس عمقی و حس وضعیت دخیل هستند که شامل گیرنده‌های مفصلی، عضلانی، تاندونی و پوستی می‌باشد. شواهد زیادی نیز وجود دارد که نشان می‌دهد با تقویت عضلات اکستنسور زانو، دقت در تعیین حس وضعیت مفصل افزایش خواهد یافت (۱۷)؛ زیرا این برنامه تمرینی سبب افزایش حساسیت کششی دوک عضلانی می‌گردد که شاخص مهمی در تعیین حس عمقی مفصل محسوب می‌شود. نتایج این پژوهش نشان داد که حس عمقی مفصل زانو در حالت غیر فعال بهتر از

## References

- Ekstrand J, Hodson A, Karlsson J. Football Medicine. London: Martin Duntiz (Taylor & Francis Group);2003:P.122-3.
- Hootman JM, Dick R, Agel J. Epidemiology of collegiate injuries for 15 sports: summary and recommendations for injury prevention initiatives. Journal of athletic training.2007;42(2):311.
- Afyouni G, Rahnama N, Mahdavi Nejad R. Effect of Some Selected Intrinsic and Extrinsic Risk Factors on the Incidence of Anterior Cruciate Ligament Injuries in Professional Soccer Players.

- Journal Of Research In Rehabilitation Sciences .2014;10(1):77-87.
4. Paul A, Scott M, James J, Marc R, Freddie H. The effects of Joint Position and Direction of Joint Motion on Proprioceptive Sensibility in Anterior Cruciate Ligament-Deficient Athletes. *The American Journal of Sports Medicine*.1997;25(3):336-40.
  5. Croisier JL, Ganteaume S, Binet J, Genty M, Ferret JM. Strength imbalances and prevention of hamstring injury in professional soccer players a prospective study. *The American journal of sports medicine*.2008;36(8):1469-75.
  6. Friden J, Lieber R. Eccentric exercise-induced injuries to contractile and cytoskeletal muscle fibre components. *Acta Physiologica Scandinavica*.2001;171(3):321-6.
  7. Mendiguchia J, Alentorn-Geli E, Brughelli M. Hamstring strain injuries: are we headed in the right direction? *British Journal of Sports Medicine*.2012;42:81-86.
  8. Jafarnejad, K.H. Establishing of balance norm for guidance level boy student of guilan province. Master's thesis;University of Guilan.2010.
  9. O'Connor BL, Vilensky JA. Peripheral and central nervous system mechanisms of joint protection. *The American Journal of Orthopedics*.2003;32(7):330-6.
  10. Bouet V, Gahery Y. Muscular exercise improves knee position sense in humans. *Neuroscience Letters*.2000;289(2):143-6.
  11. Yeung SS, Yeung EW. Shift of peak torque angle after eccentric exercise. *International Journal of Sports and Medicine*.2008;29(3):251-6.
  12. Murtaugh B, Ihm JM. Eccentric training for the treatment of tendinopathies. *Sports Medicine*.2013;12:175-82.
  13. Hoch MC, Staton GS, McKeon PO. Dorsiflexion range of motion significantly influences dynamic balance. *Journal of Science and Medicine in Sport*.2011;14(1):90-2.
  14. Christakou A, Zervas Y, and Lavallee D. The adjunctive role of imagery on the functional rehabilitation of a grade II ankle sprain. *Journal of Human Movement Science*.2007;26:141-54.
  15. Shanbehzadeh S, Nodehi Moghadam A, Ehsani F, & Tavahomi M. Assessing the effect of functional fatigue and gender on dynamic control of posture. *Modern Rehabilitation*.2016;9(6):138-43. [Persian]
  16. Law RY, Harvey LA, Nicholas MK, Tonkin L, De Sousa M, Finnis DG. Stretch exercises increase tolerance to stretch in patients with chronic musculoskeletal pain: a randomized controlled trial. *Physical Therapy*.2009; 89(10): 1016-1026.
  17. Sadeghi Dehcheshmeh M, Rahnama N, Sadeghi Dehcheshmeh H. Effect of 8 weeks neuromuscular exercise on ankle joint proprioception on male soccer players. *Journal for Research in Sport Rehabilitation*.2015;3(6):49-58. (Persian)
  18. Shirazi Z, Shafaei R, Afarnadide M. Investigate the effect of balance exercises on the knee and ankle joint proprioception and balance time on one foot in Healthy Female Students. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*.2014;10(4):289-98. (Persian)
  19. Soligard T, Myklebust G, Steffen K, Holme I, Silvers H, Bizzini M. Comprehensive warm-up programme to prevent injuries in young female footballers: cluster randomised controlled trial. *British Medical Journal*.2008;337,a2469.
  20. Zaree, M. FIFA effect of heatdamage on yong male iran football players performance. Ph.D thesis, Faculty of physical Education, University of Tehran;2012. (Persian)
  21. Witvrouw E, Danneels L, Asselman P. Muscle flexibility as a risk factor for developing muscle injuries in male professional soccer players: a prospective study. *The American Journal of Sports Medicine*.2003;31(1):41-6.
  22. McCall A, ET AL. Injury prevention strategies at the FIFA 2014 World Cup: perceptions and practices of the physicians from the 32 participating national teams. *British Journal of Sports Medicine*.2014;49:603-8.
  23. Cushman D, Monica E. Conservative treatment of subacute proximal hamstring tendinopathy using eccentric exercises performed with a treadmill: a case report. *Journal of Orthopaedic & Sports Physical Therapy*.2015;24:1-24.
  24. Brughelli M, Nosaka K, & Cronin J. Application of eccentric exercise on an Australian Rules football player with recurrent hamstring injuries. *Physical Therapy in Sport*.2009;10(2):75-80.
  25. Leavey VJ, Sandrey MA, & Dahmer G. Comparative effects of 6-week balance, gluteus medius strength, and combined programs on dynamic postural control. *Journal of sport rehabilitation*.2010;19(3):268-87.
  26. Filipa A, Byrnes R, Paterno MV, Myer GD, & Hewett TE. Neuromuscular training improves performance on the star excursion balance test in young female athletes. *Journal of orthopaedic & sports physical therapy*.2010;40(9):551-8.
  27. Zarei M, Alizadeh MH, Rahnama N, Seif barghi T, & Samadi H. The Effects of the FIFA Comprehensive Warm Up Program "11+" on Dynamic Balance among Adolescence Male Soccer Players. *Studies in Sport Medicine*.2014;6(15):29-42. (Persian)
  28. Hrysonmallis C. Balance ability and athletic performance. *Sports medicine*.2011;41(3):221-32.
  29. Thorpe JL, & Ebersole KT. Unilateral balance performance in female collegiate soccer athletes. *The Journal of Strength &*



- Conditioning Research.2008;22(5):1429-33.
30. Sato K, & Mokha M. Does core strength training influence running kinetics, lower-extremity stability, and 5000-M performance in runners? *The Journal of Strength & Conditioning Research*.2009;23(1):133-140.
31. Mendiguchia J, Alentorn-Geli E, & Brughelli M. Hamstring strain injuries: are we heading in the right direction? *British journal of sports medicine*.2012;46(2):81-5.
32. Herrington L, Myer GD, & Munro A. Intra and inter-tester reliability of the tuck jump assessment. *Physical Therapy in Sport*.2013;14(3):152-5.
33. Yoosefzadeh M, Emami Hashemi SA, Khayambashi K, Charsooghi A. Comparison of short-term effects and durability of static and dynamic stretch techniques and neuromuscular facilitation on flexibility of hamstring muscles. *Journal of applied exercise physiology*.2016;11(22):131-46. (Persian)
34. khosravi kaviz M, Rahnama N, Sahebalzamani M. The Effect of Eight Weeks of Training with Balance Board on Neuromuscular Variables of Karate Girls' Ankle. *Journal of Paramedical Sciences & Rehabilitation*.2017;6(2):27-37.
35. Farhangian M. the Effect of Balance Tilt board on the amount of damages, Strength and flexibility of Lower limb in professional wrestlers. Master's thesis, University of Isfahan.2011;30-35.
36. Henderson G, Barnes CA, Portas MD. Factors associated with increased propensity for hamstring injury in English Premier League soccer players. *Journal of Science and Medicine in Sport*.2010;13(4):397-402.
37. Bradley PS, Portas MD. The relationship between preseason range of motion and muscle strain injury in elite soccer players. *The Journal of Strength & Conditioning Research*.2007;21(4):1155-9.
38. Petersen W, Ellermann A, Gosele-Koppenburg A, Best R, Rembitzki IV, Bruggemann GP. Patellofemoral pain syndrome. *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy*.2014;22(10):2264-74.
39. Cipriani DJ, Terry ME, Haines MA, Tabibnia AP, Lyssanova O. Effect of stretch frequency and sex on the rate of gain and rate of loss in muscle flexibility during a hamstring-stretching program: a randomized single-blind longitudinal study. *The Journal of Strength & Conditioning Research*.2012;26(8):2119-29.
40. Eils E, Schröter R, Schröder M, Gerss J, Rosenbaum D. Multistation proprioceptive exercise program prevents ankle injuries in basketball. *Medicine & Science in Sports & Exercise*.2010;42(11):2098-105.
41. Eftekhari S, Khayambashi Kh, Minasiyan V, Yoosefzade M. Evaluating the effect of eight weeks strength and plyometric trainings on knee joint position sense. *Research in Sport Medicine and Technology* .2013;(5):63-73. (Persian)
42. Roberts D, Ageberg E, Andersson G, Fridén T. Effects of short-term cycling on knee joint proprioception in healthy young persons. *The American Journal of Sports Medicine*.2003;31(6):990-4.
43. Hamill J, knutzen K. *Biomechanical basis of human movement*. Philadelphia: wolters Kluwer;3rd edotion.2009.

## The Effect of Six Weeks Hamstring Eccentric Exercises on the Postural Control Ability and Knee Joint Proprioception in Adolescent Football Players

Azita Mohamadi<sup>1</sup>,  
Amir Letafatkar<sup>2</sup>,  
Seyed Hosein Hosseini<sup>3\*</sup>,  
Safoura Heshmati<sup>4</sup>

1. Department of physical education, Faculty of sport sciences, Islamic Azad University, Karaj, Alborz, Iran.

2. Department of sport injuries, Faculty of Sport Sciences, University of Kharazmi, Karaj, Alborz, Iran.

3. Department of physical education, Faculty of sport sciences, University of Guilan, Rasht, Guilan, Iran.

4. Department of sport injuries & corrective exercise, Faculty of Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Guilan, Iran.

\* Corresponding author:  
Department of physical education, Faculty of sport sciences, University of Guilan, Rasht, Guilan, Iran.  
Tel: 09199196275  
Email: hoseini.papers@gmail.com

### Abstract

Received: Sep. 27, 2017 Accepted: Dec. 20, 2017

**Objective:** Football players are more likely to suffer from lower limb injuries than other athletes do; at the same time, they need a high level of coordination, postural control, strength and range of motion to achieve optimal performance. The purpose of this study was to evaluate the effect of six weeks of hamstring eccentric exercises on the postural control and knee joint proprioception in adolescent football players.

**Methods:** In this semi-experimental study, 30 male football players who scored below 14 in functional screening tests were selected and divided into two equal groups. Before and after exercises, the knee proprioception and hip flexion range of motion were measured through goniometry and dynamics postural control ability was measured through the Y-test. Data were analyzed using analysis of covariance.

**Results:** Based on the results, there were no significant differences in the knee proprioception, dynamic postural control and hip flexion range of motion between the experimental and control groups in the pre-test ( $p > 0.05$ ). In the post-test, although there was no significant difference between the experimental and control groups in the knee active proprioception ( $p > 0.05$ ), the knee passive proprioception ( $p = 0.014$ ), dynamic postural control ( $P = 0.001$ ) and hip flexion range of motion ( $p = 0.003$ ), had significantly improved in experimental group.

**Conclusion:** Based on the results, hamstring eccentric exercises can improve the knee proprioception, postural control and hip flexion range of motion in the football players. Therefore, in order to improve the athletic performance and prevent the occurrence of injuries, such exercises can be included in the training programs of these athletes.

**Keywords:** Eccentric exercises, Postural control ability, Proprioception, Football

دکتر سید حسین حسینی، دارای درجه دکتری تخصصی در رشته بیومکانیک ورزشی و عضو هیئت علمی دانشگاه گیلان است. زمینه تحقیقاتی ایشان، کینزیولوژی ورزشی، بیومکانیک پوسچر و ناهنجاری‌های پوسچرال ورزشکاران و مطالعات ارگونومیکی در ورزش می‌باشد. از ایشان ده‌ها مقاله در مجلات معتبر فارسی و انگلیسی و نیز در کنگره‌های بین‌المللی منتشر و ارائه گردیده است. ایشان همچنین کتاب‌هایی با عناوین «اطلس جیبی عضلات اسکلتی»، «بیومکانیک بدن انسان» و «کینزیولوژی: مکانیک و پاتومکانیک حرکت انسان» را ترجمه و منتشر کرده است.



خانم آریتا محمدی، مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته حرکات اصلاحی از دانشگاه آزاد اسلامی کرج دریافت کرده است. عنوان پایان‌نامه ایشان مطالعه تأثیر ۶ هفته تمرینات اکستریک همسترینگ بر عملکرد، تعادل، حس عمقی زانو و دامنه حرکتی مفصل ران فوتبالیست‌های نوجوان بوده که مقالات مستخرج از آن در حال داوری در مجلات و همایش‌های علمی می‌باشد.



خانم صفورا حشمتی، مدارج تحصیلی خویش را در رشته تربیت‌بدنی اخذ کرده و هم‌اکنون دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حرکات اصلاحی در دانشگاه گیلان است. وی اخیراً مقاله‌ای را در دومین همایش تازه‌های پژوهش در علوم ورزشی به صورت سخنرانی ارائه کرده است. عنوان پایان‌نامه ایشان مقایسه فعالیت الکتریکی عضلات کمر بند شانه‌ای در حرکات اسکاپشن و آبداکشن بازو بین ورزشکاران سه رشته تیراندازی می‌باشد.



دکتر امیر لطافت کار، استادیار حرکات اصلاحی و آسیب‌شناسی ورزشی دانشگاه خوارزمی، عضو هیئت‌مدیره انجمن حرکات اصلاحی ایران و انجمن تندرستی و حرکات اصلاحی، قطب علمی آسیب‌شناسی ورزشی وزارت علوم، کارشناس تربیت‌بدنی از دانشگاه تبریز ۱۳۸۶، کارشناس ارشد حرکات اصلاحی و آسیب‌شناسی ورزشی از دانشگاه تهران ۱۳۸۸، دکتری تخصصی حرکات اصلاحی و آسیب‌شناسی ورزشی از دانشگاه تهران ۱۳۹۲ و دارای ده‌ها مقاله علمی پژوهشی و بین‌المللی هستند.

